

Полтавський державний аграрний університет

Цифрова трансформація та інноваційний розвиток соціально-економічних систем: виклики та стратегії

Колективна монографія

**Полтава
2026**

УДК 330.341.1:004:338.2

JEL Classification: O33, O32, L86, H83

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Полтавського державного аграрного університету
(Протокол № 5 від 23.12.2025 р.)*

Рецензенти:

Краус Наталія Миколаївна, д-р екон. наук, професор, професор кафедри девелопменту та просторового планування ВСП «Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури».

Берестецька Олена Михайлівна, канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри економічної кібернетики Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя.

За загальною редакцією:

Медвідь Вікторії Юрївни, д-р екон. наук, професора, завідувача кафедри економіки та публічного управління Полтавського державного аграрного університету.

Дячкова Дмитра Володимировича, д-р екон. наук, професора, професора кафедри менеджменту імені І. А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету.

Галича Олександра Анатолійовича, канд. екон. наук, професора, професора кафедри економіки та публічного управління Полтавського державного аграрного університету.

Калініченка Олександра Володимировича, канд. екон. наук, доцента, доцента кафедри економіки та публічного управління Полтавського державного аграрного університету.

Лесюка Владислава Станіславовича, доктора філософії з економіки, асистента кафедри економіки та публічного управління Полтавського державного аграрного університету.

Цифрова трансформація та інноваційний розвиток соціально-економічних систем: виклики та стратегії : колективна монографія / за заг. ред. В. Ю. Медвідь, Д. В. Дячкова, О. А. Галича, О. В. Калініченка, В. С. Лесюка. Полтава : ПП «Астроя», 2026. 469 с.

Колективну монографію підготовлено в межах виконання науково-дослідних робіт Полтавського державного аграрного університету:

«Розвиток агропродовольчої сфери в національному та геоeкономічному просторі» (№ 0122U201799) та

«Формування та розвиток територіальних соціально-економічних систем» (№ 0122U201708)

У колективній монографії розкрито теоретичні та прикладні засади цифрової трансформації й інноваційного розвитку соціально-економічних систем, обґрунтовано ключові виклики цифрової економіки та визначено стратегічні напрями підвищення ефективності, стійкості й конкурентоспроможності на різних рівнях господарювання.

ISBN 978-617-8466-41-1

ПДАУ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

© Колектив авторів, 2026

© Полтавський державний аграрний університет, 2026

Зміст

Вступ	5
Розділ 1. Цифрова трансформація та інноваційний розвиток аграрного сектору	7
1.1. Цифрова трансформація агропромислового комплексу України (<i>Кіржецька М. С., Кіржецький Ю. І.</i>).....	7
1.2. Цифрове та точне землеробство як інструменти забезпечення продовольчої безпеки: картографування глобальних наукових трендів (<i>Кроль П. В., Кроль В. В.</i>).....	17
1.3. Впровадження інноваційних технологій в умовах розвитку аграрних підприємств (<i>Писаренко С. В.</i>).....	33
1.4. Агровольтаїка як інноваційний чинник підвищення вартості підприємств агропродовольчої сфери в умовах сталого розвитку (<i>Орленко О. М.</i>).....	54
1.5. Комплексна оцінка ефективності використання системи машин в аграрних підприємствах (<i>Калініченко О. В., Галич О. А., Лесюк В. С.</i>).....	70
1.6. Формування антикрихкої моделі розвитку агропромислового комплексу України в контексті цифрової економіки (<i>Олішевська А. М.</i>).....	86
Розділ 2. Цифровізація фінансово-облікових систем та аудиту	100
2.1. Фінансові інноваційні процеси в Україні (<i>Левковець Н. П.</i>).....	100
2.2. Комплексний підхід до формування та аналізу інвестиційного портфеля в умовах цифрової трансформації фінансових ринків (<i>Іоргачова М. І., Ковальова О. М.</i>).....	110
2.3. Використання автоматизованих систем бухгалтерського обліку у забезпеченні прозорості та сталості економічних процесів (<i>Гаркуша С. А.</i>).....	125
2.4. Діджиталізація процесів в аудиті (<i>Овчарик Р. Ю., Копотієнко Т. Ю.</i>).....	143
2.5. Цифрова трансформація процесів обліку кадрового потенціалу: виклики сьогодення та перспективи розвитку (<i>Бащук І. Г.</i>).....	156
Розділ 3. Інноваційні зміни в сфері послуг та соціальному секторі	176
3.1. Цифровізація й інноваційна трансформація професійної освіти України як чинник економічного розвитку в умовах воєнних викликів, повоєнного відновлення та євроінтеграції (<i>Ярич І. Я.</i>).....	176
3.2. Поведінковий дизайн сталого споживання в контексті розвитку креативних індустрій (<i>Кузьмак О. І., Кузьмак О. М.</i>).....	191

22. Іоргачова М., Моїсєєв В. Інноваційні інструменти управління вартістю компанії в умовах цифровізації економіки. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»*. 2024. С. 60-62. <https://doi.org/10.36074/logos-18.10.2024.014>.
23. Лижник Ю.Б., Федотова Т.А. Особливості застосування технічного та фундаментального аналізу цінних паперів українських емітентів. *Торгівля і ринок України*. 2024. № 52. С. 58–66. <https://doi.org/10.33274/2079-4762-2022-52-2-58-66>.
24. Агрес О.Г., Садура О.Б. Стан та перспективи розвитку фондового ринку з урахуванням останніх тенденцій та викликів. *Вісник ЛТЕУ*. 2024. № 78. С. 96-100. <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2024-78-14>.
25. Даляк Н. Економетрична оцінка ефективності та волатильності фондового ринку в Україні. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Том 5, № 52. С. 150–161. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.52.2023.4110>.
26. Ліхоносова Г.С., Мельник Є.І. Комплексний підхід до аналізу біржових стратегій в Україні. *Часопис економічних реформ*. 2024. №4 (56). С. 87-98. <https://doi.org/10.32620/cher.2024.4.07>.
27. Сохацька О.М., Панасюк В.М., Роговська-Іщук І.В., Вінницький С.І. Фундаментальний та технічний аналізи міжнародних ринків. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. 309 с.
28. Як розпізнати патерни японських свічок: приклади та опис найпопулярніших з них. URL: <https://i-visti.com/news/15911-yak-rozpznati-paterni-yaponskih-svchok-prikladi-ta-opis-naupopulyarnshih-z-nih.html> (дата звернення: 17.10.2025).
29. Пейчев І. І. Використання машинного навчання для прогнозування змін курсів акцій на фондовому ринку: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавра. Суми, 2024. 63 с.
30. Цифрова економіка: підручник / за ред А.І. Крисоватий, О.М. Десятнюк, Птащенко. Тернопіль: ЗУНУЮ, 2024. 520 с.
31. Ліпич Л.Г., Кушнір М.А., Хілуха О.А., Волинець І.Г. Вплив поведінкових на прийняття інвестиційних рішень. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2023. Вип. 38. С. 60-67. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8255963>.

2.3.

Використання автоматизованих систем бухгалтерського обліку у забезпеченні прозорості та сталості економічних процесів

Гаркуша С. А.,

канд. екон. наук, доцент,

доцент кафедри обліку і оподаткування,

Сумський національний аграрний університет, м. Суми

<https://orcid.org/0000-0002-2043-1217>

У сучасних умовах цифрової трансформації економіки автоматизація облікових процесів стає ключовим чинником забезпечення прозорості, достовірності та оперативності фінансової інформації. Глобальні тенденції сталого розвитку,

орієнтовані на збалансування економічних, соціальних та екологічних інтересів, потребують від підприємств і державних інституцій підвищення рівня підзвітності та відкритості у прийнятті управлінських рішень. Тому використання автоматизованих систем бухгалтерського обліку виступає важливим елементом формування ефективних соціально-економічних систем, здатних функціонувати на засадах сталості.

Бухгалтерський облік у цифровому середовищі набуває нових характеристик, він перетворюється з традиційного інструмента фіксації господарських операцій на комплексну інформаційно-аналітичну систему підтримки управління. Автоматизовані системи дозволяють не лише зменшити трудомісткість облікових процедур, але й забезпечити безперервний контроль за рухом ресурсів, оперативний аналіз фінансових результатів, а також інтеграцію облікових даних із системами планування, аудиту та звітності, що сприяє підвищенню прозорості економічних процесів і формує довіру з боку стейкхолдерів – власників, інвесторів, контролюючих органів і суспільства.

Особливого значення автоматизовані системи набувають у контексті реалізації принципів сталого розвитку, адже вони створюють основу для формування інтегрованої звітності, яка поєднує фінансові та нефінансові показники діяльності. Забезпечення прозорості фінансової інформації, її доступності та достовірності стає необхідною передумовою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, підвищення конкурентоспроможності підприємств і стабільності економічних систем загалом.

Метою даного розділу є дослідження ролі та значення автоматизованих систем бухгалтерського обліку у забезпеченні прозорості та сталості економічних процесів, визначення їх переваг, ризиків та перспектив розвитку в умовах цифрової економіки. Для досягнення поставленої мети у роботі розглянуто теоретико-методологічні засади автоматизації облікових процесів, проаналізовано сучасні технологічні рішення, а також визначено напрями удосконалення автоматизованих систем у контексті сталого розвитку.

Сучасна економіка характеризується високим рівнем інформатизації, що значно підвищує роль інформації у бізнес-процесах. У цьому контексті автоматизація бухгалтерського обліку стає важливим інструментом підвищення ефективності підприємств, забезпечення точності, своєчасності та прозорості фінансових даних.

Долбнєва Д.В. [3, с. 186] вказує, що інформатизація суспільства підвищила значущість інформації та сформувала у представників бізнесу чітке розуміння залежності результатів від об'єктивності, якості обробки, систематизації та швидкості передачі даних. Водночас використання засобів автоматизації дозволяє практично повністю усунути проблеми неточності та несвоєчасності інформації.

В свою чергу, Сороколіт М. [6, с. 60] також зазначає, що автоматизація бухгалтерського обліку має вагомий вплив на ефективність бізнес-процесів, продуктивність праці та якість управління фінансовими даними. Її впровадження сприяє підвищенню результативності діяльності підприємства, зниженню фінансових ризиків і зміцненню конкурентоспроможності. Автоматизовані системи мінімізують людські помилки, скорочують час виконання рутинних операцій, забезпечують оперативність і точність оброблення інформації. Попри необхідність початкових

інвестицій, у довгостроковій перспективі автоматизація зменшує витрати на персонал і підвищує ефективність операцій. Важливою складовою таких систем є вбудовані механізми захисту даних – резервне копіювання, шифрування та контроль доступу, що гарантують конфіденційність і цілісність інформації. Крім того, автоматизовані системи є масштабованими, що дає змогу підтримувати зростання обсягів діяльності без істотного збільшення витрат, роблячи автоматизацію стратегічним чинником сталого розвитку підприємства.

Цифровізація бухгалтерського обліку трансформує традиційні практики, інтегруючи новітні технології для підвищення ефективності та точності фінансових процесів. Впровадження хмарних рішень, аналітики великих даних, штучного інтелекту та блокчейн-технологій сприяє автоматизації облікових операцій, зменшенню людського фактору та покращенню прозорості фінансової звітності. Однак ці переваги супроводжуються новими викликами, зокрема необхідністю адаптації до швидких технологічних змін, забезпеченням безпеки даних та конфіденційності, а також потребою у підвищенні кваліфікації бухгалтерів для ефективного використання новітніх інструментів [1, с. 48].

Про важливість автоматизації бухгалтерського обліку запевняють автори Лега О. В., Прийдак Т. Б., Яловега Л. В., Мокієнко Т. В., Ліпський Р. В. [5], які вказують на те, що вона є важливим чинником підвищення ефективності підприємства, оскільки дозволяє зменшити фінансові помилки, забезпечити оперативний доступ до даних і покращити контроль за витратами. Вибір конкретного програмного рішення залежить від його функціональності, зручності використання, можливості інтеграції з іншими системами, рівня безпеки, масштабованості та специфіки діяльності підприємства.

Дослідження підтверджують, що автоматизація та цифровізація бухгалтерського обліку сприяють підвищенню ефективності господарської діяльності, зменшенню фінансових ризиків та покращенню контролю за ресурсами. Водночас для успішного впровадження таких систем необхідно враховувати безпеку даних, адаптацію до технологічних змін та підвищення кваліфікації персоналу.

Автоматизовані системи бухгалтерського обліку (АСБО) є складовою інформаційних систем управління, призначеною для збору, обробки, зберігання та передачі фінансово-економічної інформації в електронному вигляді. Їх головною метою є підвищення оперативності та точності облікових даних, скорочення трудомісткості облікових операцій і зниження ризику помилок людського фактора.

З позиції системного підходу АСБО можна розглядати як комплекс взаємопов'язаних підсистем – облікової, аналітичної, звітної, контрольної, які функціонують на основі єдиної бази даних. Основними складовими такої системи наведені в таблиці 1.

Автоматизована система бухгалтерського обліку функціонує ефективно лише за умови узгодженої роботи всіх її складових. Інформаційне забезпечення виступає базою для формування облікових даних, тоді як технічне та програмне забезпечення забезпечують обробку, збереження та передачу інформації. Організаційне забезпечення координує діяльність користувачів і підтримує належний рівень контролю та

безпеки. Збалансованість і взаємодія цих компонентів визначають прозорість, достовірність і оперативність бухгалтерської інформації.

Таблиця 1

Основні складові автоматизованої системи бухгалтерського обліку

Складові системи	Зміст	Роль у функціонуванні системи
Інформаційне забезпечення	Первинні документи, довідники, класифікатори, реєстри обліку	Забезпечує формування, накопичення та систематизацію облікових даних для подальшої обробки
Технічне забезпечення	Комп'ютерна техніка, сервери, засоби зв'язку	Створює матеріальну основу для роботи системи, передачі даних і доступу користувачів до ресурсів
Програмне забезпечення	Облікові програми, операційні системи, бази даних	Автоматизує процеси обліку, обробляє інформацію, формує звітність
Організаційне забезпечення	Регламенти ведення обліку, посадові інструкції, права доступу користувачів	Визначає порядок роботи, відповідальність персоналу та рівень безпеки даних

Джерело: узагальнено автором на основі [1; 3; 5; 6].

Ефективність функціонування автоматизованої системи визначається ступенем інтеграції облікових процесів, узгодженістю її компонентів і можливістю адаптації до змін законодавчого, технологічного та інформаційного середовища.

Ефективність автоматизованої системи обліку можна оцінювати з позицій економічного, організаційного та інформаційного підходів (табл. 2).

Таблиця 2

Підходи до оцінки ефективності автоматизованої системи обліку

Підхід	Характеристика	Основні критерії оцінки ефективності
Економічний	Орієнтується на визначення економічної доцільності впровадження системи	Зниження витрат на ведення обліку; скорочення часу обробки даних; підвищення точності та оперативності звітності
Організаційний	Аналізує вплив системи на структуру управління та облікові процеси	Оптимізація структури облікової служби; підвищення кваліфікації персоналу; покращення документообігу та комунікацій
Інформаційний	Оцінює якість, повноту та захищеність інформаційних потоків	Повнота і достовірність даних; актуальність інформації; захищеність; інтегрованість із іншими системами підприємства

Джерело: узагальнено автором на основі [1; 3; 5; 6].

Ефективність автоматизованої системи обліку має багатовимірний характер і повинна оцінюватися комплексно. Економічний підхід дозволяє визначити фінансову вигідність автоматизації, організаційний – оцінити вплив на внутрішню структуру та процеси управління, а інформаційний – перевірити якість і безпечність даних. Поєднання цих трьох підходів забезпечує об'єктивне уявлення про реальні результати впровадження автоматизованої системи та сприяє підвищенню ефективності управління підприємством.

Важливою методологічною основою оцінювання виступає принцип системності, який передбачає аналіз автоматизованої системи обліку як цілісного комплексу,

що взаємодіє із зовнішнім середовищем. З цією метою використовуються такі індикатори, як коефіцієнт автоматизації облікових операцій, рівень використання програмних модулів, ступінь інтеграції з управлінським обліком і фінансовим аналізом.

Прозорість фінансово-економічної інформації є ключовою умовою ефективного функціонування сталих соціально-економічних систем. Автоматизовані системи бухгалтерського обліку відіграють провідну роль у формуванні єдиного інформаційного простору, що забезпечує достовірність, своєчасність і доступність даних для всіх зацікавлених користувачів.

Завдяки використанню автоматизованих систем досягаються деякі переваги (табл. 3).

Таблиця 3

Переваги використання автоматизованих систем обліку

Перевага	Характеристика
Підвищення оперативності облікової інформації	Швидка обробка даних та своєчасне формування звітності.
Єдність методології	Ведення обліку відповідно до міжнародних стандартів (IFRS, GAAP), що забезпечує порівнянність та узгодженість даних.
Реалізація контрольних процедур	Автоматична перевірка коректності введених даних, зменшення ризику помилок.
Формування трасованих аудиторських слідів	Відстеження змін та дій користувачів, що підвищує довіру до фінансової звітності.
Створення відкритого інформаційного середовища	Забезпечує доступ внутрішніх і зовнішніх користувачів до актуальної та достовірної інформації.

Джерело: узагальнено автором.

Завдяки інтеграції з аналітичними модулями АСБО стають основою для прийняття стратегічних рішень, управління ризиками, фінансового прогнозування та оцінки сталості економічних процесів. Отже, автоматизовані системи бухгалтерського обліку виконують не лише технічну, але й інституційну функцію у формуванні довіри, прозорості та стабільності економіки.

Прозорість фінансово-економічних процесів є важливою складовою стабільного розвитку економічної системи, оскільки забезпечує довіру між суб'єктами господарювання, державою та суспільством. У сучасних умовах цифровізації прозорість неможливо досягти без належного рівня автоматизації облікових процедур. Саме автоматизовані системи бухгалтерського обліку (АСБО) створюють передумови для формування достовірної, повної та своєчасної інформації про фінансовий стан підприємств.

Використання автоматизованих систем дозволяє усунути суб'єктивність у процесі обробки даних, мінімізувати ризики навмисного викривлення звітності, а також забезпечити документальну простежуваність усіх господарських операцій. Прозорість, у свою чергу, сприяє формуванню довіри з боку інвесторів, кредиторів, аудиторів та органів державного контролю, що є основою ефективного функціонування ринкових механізмів.

Для державного сектору прозорість облікових процесів, забезпечена автоматизацією, є важливим елементом боротьби з тіньовими схемами, корупційними ризиками та

нецільовим використанням бюджетних коштів. У приватному секторі вона підвищує інвестиційну привабливість підприємств та спрощує процес інтеграції на міжнародні ринки.

Однією з ключових функцій автоматизованих систем бухгалтерського обліку є підвищення достовірності фінансових даних. Програмні комплекси забезпечують автоматичну перевірку арифметичних і логічних зв'язків між показниками, контроль коректності введених даних, виявлення помилок у режимі реального часу. Завдяки цьому усувається людський фактор і підвищується якість звітності.

Відкритість фінансової інформації передбачає можливість доступу до облікових даних для всіх зацікавлених користувачів з дотриманням принципів інформаційної безпеки. Сучасні АСБО дозволяють формувати різномісцеві звіти для внутрішніх і зовнішніх користувачів – менеджменту, власників, аудиторів, інвесторів, контролюючих органів, що створює умови для єдності інформаційного простору та слугує фундаментом прозорості економічних процесів.

Досить великої уваги набуває інтеграція автоматизованих систем бухгалтерського обліку з електронними сервісами державних органів – системами електронної звітності, податковими реєстрами, державними інформаційними платформами. Така інтеграція не лише зменшує обсяг ручних операцій, але й підвищує рівень контролю за достовірністю фінансових потоків на рівні держави.

Автоматизовані системи обліку мають істотний вплив на розвиток внутрішнього контролю та аудиту. Упровадження програмних модулів моніторингу дозволяє здійснювати контроль у режимі реального часу, що значно підвищує ефективність управлінських рішень.

Використання цифрових технологій, таких як аналітика великих даних (Big Data), машинне навчання та штучний інтелект, дозволяє виявляти аномалії у фінансових операціях, запобігати шахрайству та відстежувати ризикові транзакції. Такі інструменти стають невід'ємною частиною корпоративного контролю, оскільки дають змогу поєднати бухгалтерський, управлінський і внутрішньоаудиторський функціонал у межах єдиної системи.

Автоматизація сприяє також реалізації принципів постійного аудиту (continuous auditing), коли перевірка фінансових даних здійснюється не періодично, а безперервно, що забезпечує своєчасне реагування на відхилення та підвищує загальний рівень фінансової безпеки підприємства.

На ринку інформаційних технологій представлено широкий спектр програмних рішень для автоматизації бухгалтерського обліку. Серед найбільш поширених систем в Україні та світі можна виділити: Облік SaaS, ISpro, BAS: Комплексне управління підприємством.

У сучасних умовах цифрової трансформації бухгалтерського обліку важливу роль відіграють хмарні інформаційні системи, що забезпечують оперативність, точність та безпечність оброблення фінансово-господарських даних. Одним із таких програмних продуктів є «Облік SaaS» – сучасна автоматизована система бухгалтерського та управлінського обліку, розроблена українською компанією. Програмне рішення функціонує за моделлю Software as a Service (SaaS), що передбачає

надання користувачеві доступу до сервісу через інтернет без необхідності встановлення програмного забезпечення на локальні комп'ютери.

Система «Облік SaaS» [2] призначена для комплексної автоматизації облікових процесів підприємств різних організаційно-правових форм і видів діяльності. Вона забезпечує ведення бухгалтерського, податкового, управлінського та кадрового обліку, формування реєстрів і фінансової звітності відповідно до чинного законодавства України. Завдяки модульній структурі програми користувач може налаштовувати функціонал відповідно до специфіки діяльності підприємства.

До основних функціональних можливостей системи належать [2]:

- ведення обліку господарських операцій у реальному часі;
- формування первинних документів, податкових накладних, актів, рахунків та звітності;
- автоматичне розрахування заробітної плати та пов'язаних податків;
- облік запасів, основних засобів, розрахунків із контрагентами;
- аналітичний облік і формування управлінських звітів;
- ведення електронного документообігу з розмежуванням прав доступу.

Використання хмарних технологій забезпечує низку переваг для користувачів: по-перше, усі дані зберігаються на захищених серверах, що гарантує їхню безпеку, резервування та цілодобову доступність із будь-якого пристрою, підключеного до мережі Інтернет; по-друге, оновлення програмного забезпечення здійснюється автоматично, що дозволяє постійно відповідати вимогам чинного законодавства; по-третє, модель SaaS знижує витрати підприємства на обслуговування інформаційної інфраструктури, оскільки відсутня потреба у придбанні ліцензійного програмного забезпечення чи локальних серверів.

Суттєвою перевагою «Облік SaaS» є можливість багатокористувацької роботи з розподілом ролей і прав доступу, що особливо важливо для середніх та великих підприємств. Інтерфейс програми є інтуїтивно зрозумілим, а україномовна документація й технічна підтримка спрощують процес впровадження системи.

Таким чином, «Облік SaaS» виступає ефективним інструментом забезпечення прозорості, надійності та оперативності облікових процесів. Використання цієї програми сприяє підвищенню рівня автоматизації бухгалтерського обліку, оптимізації управлінських рішень і загалом – цифровізації фінансово-економічної діяльності підприємств.

Сучасні тенденції розвитку цифрової економіки потребують від підприємств підвищення рівня автоматизації управлінських, облікових та аналітичних процесів. Одним із найбільш комплексних вітчизняних рішень у цій сфері є програмний комплекс ISpro – універсальна система автоматизації управління підприємством, що забезпечує інтегроване ведення бухгалтерського, податкового, кадрового та управлінського обліку.

ISpro [4] впроваджується на підприємствах різних галузей економіки: промисловості, енергетики, транспорту, будівництва, торгівлі, освіти, охорони здоров'я та державного сектору. Система відповідає сучасним вимогам до корпоративних інформаційних систем (ERP-класу) і має модульну архітектуру, що забезпечує можливість поетапного впровадження та масштабування функціоналу відповідно до потреб користувача.

До складу комплексу входять модулі, які забезпечують [4]:

- бухгалтерський та податковий облік відповідно до чинного законодавства України;
- управління фінансами, виробництвом, запасами, збутом і закупівлями;
- облік праці та заробітної плати, включно з розрахунком податків і внесків;
- управління основними засобами та нематеріальними активами;
- кадровий облік і ведення особових справ працівників;
- аналітику та звітність, зокрема інтеграцію з електронною звітністю та зовнішніми системами контролю.

Важливою перевагою ISpro є її єдина база даних, у межах якої відбувається централізоване збереження інформації для всіх підрозділів підприємства. Такий підхід усуває дублювання даних і забезпечує цілісність інформаційного простору. Програмний комплекс підтримує багатокористувацький режим роботи, що дозволяє одночасну діяльність декількох співробітників із розмежуванням прав доступу до об'єктів обліку.

Система реалізує інтегрований підхід до управління підприємством: дані з бухгалтерського обліку автоматично відображаються в управлінській звітності, що підвищує точність і своєчасність прийняття управлінських рішень. Крім того, ISpro забезпечує гнучкі можливості налаштування, у тому числі адаптацію під специфіку діяльності підприємства, формування власних довідників, звітів і регламентів.

Завдяки своїй архітектурі комплекс може функціонувати як у локальному середовищі, так і у хмарній інфраструктурі, що розширює можливості доступу до системи. Серед додаткових переваг слід відзначити автоматичне оновлення нормативно-довідкової інформації, вбудовані засоби контролю достовірності даних, інтеграцію з системами електронного документообігу та можливість формування звітності для державних органів.

Упровадження ISpro сприяє підвищенню ефективності управління ресурсами підприємства, скороченню часу на оброблення інформації, зниженню ризику помилок під час ведення обліку та підвищенню прозорості фінансово-господарських процесів. Таким чином, програмний комплекс ISpro виступає потужним інструментом цифрової трансформації бізнесу, забезпечуючи цілісну інформаційну підтримку управлінських рішень і стале функціонування підприємства в умовах ринкової економіки.

Сучасний етап розвитку економіки характеризується широким упровадженням цифрових технологій у сферу управління підприємствами. Одним із провідних вітчизняних рішень для комплексної автоматизації бізнес-процесів є програмний продукт «BAS: Комплексне управління підприємством». Система належить до класу ERP-рішень (Enterprise Resource Planning) і призначена для комплексного управління фінансово-господарською діяльністю підприємства на основі єдиного інформаційного простору.

Система «BAS: Комплексне управління підприємством» забезпечує повну автоматизацію ключових бізнес-процесів підприємства, включаючи [7]:

- фінансовий облік і управління грошовими потоками, формування звітності за МСФЗ;
- управління виробництвом, планування завантаження потужностей, розрахунок собівартості продукції;

- закупівлі, постачання і запаси, контроль залишків, логістику та складські операції;
- управління продажами, формування замовлень, ціноутворення, контроль дебіторської заборгованості;

- кадровий облік та розрахунок заробітної плати;
- управлінський облік та бюджетування, що дозволяє здійснювати аналіз ефективності діяльності підприємства в розрізі підрозділів, проєктів і напрямів бізнесу.

Однією з головних переваг «BAS: Комплексне управління підприємством» є інтегрований підхід до управління ресурсами підприємства. Усі дані зберігаються в єдиній базі, що забезпечує узгодженість облікової інформації та дає можливість формувати достовірні аналітичні звіти в режимі реального часу. Завдяки цьому система підтримує принцип єдиного джерела даних (Single Source of Truth), що підвищує рівень прозорості бізнес-процесів.

Система має модульну архітектуру, яка дозволяє підприємствам гнучко адаптувати її під свої потреби. Користувач може активувати лише ті підсистеми, які відповідають специфіці діяльності підприємства, поступово розширюючи функціонал у міру зростання бізнесу. Водночас забезпечується висока масштабованість – від автоматизації окремих ділянок обліку до комплексного управління великими корпоративними структурами.

Важливою складовою є підтримка сучасних інструментів аналітики, зокрема управлінської звітності, дашбордів і системи моніторингу ключових показників ефективності (KPI). Система має відкриту архітектуру для інтеграції з іншими інформаційними рішеннями, у тому числі з системами електронного документообігу, CRM, банківськими сервісами та державними електронними ресурсами.

Перевагами використання «BAS: Комплексне управління підприємством» є:

- забезпечення єдиного інформаційного простору підприємства;
- скорочення часу на оброблення облікових даних і формування звітності;
- підвищення точності планування виробничих і фінансових процесів;
- можливість централізованого управління великими бізнес-групами;
- підтримка оновлень відповідно до чинного законодавства України;
- розширені засоби аналітики та контролю.

Таким чином, «BAS: Комплексне управління підприємством» є високоефективним інструментом для комплексної автоматизації управлінських, фінансових і виробничих процесів. Її використання забезпечує цифрову трансформацію підприємства, сприяє підвищенню прозорості облікових операцій, точності управлінських рішень та сталому розвитку підприємства в умовах конкурентного ринкового середовища.

В умовах глобальної цифровізації бізнес-процесів особливого значення набувають інтегровані системи управління підприємствами, що дозволяють об'єднати всі аспекти діяльності організації в єдиному інформаційному середовищі. Одним із найбільш відомих і гнучких міжнародних рішень у цій сфері є Odoo ERP – сучасна платформа управління ресурсами підприємства з відкритим вихідним кодом, яка поєднує функціональні можливості облікової системи, CRM, HRM, e-commerce та інструментів аналітики.

Odoo ERP [8] розроблена бельгійською компанією і належить до класу ERP-систем (Enterprise Resource Planning). Вона відома своєю модульною архітектурою, яка дозволяє підприємству поступово впроваджувати необхідні підсистеми відповідно до своїх потреб. Платформа підтримує понад 30 основних модулів і тисячі додаткових розширень, створених спільнотою користувачів і партнерів по всьому світу.

Основні функціональні можливості системи охоплюють [8]:

- фінансовий та бухгалтерський облік – ведення рахунків, банківських операцій, облік витрат і доходів, формування звітності відповідно до міжнародних стандартів (IFRS);
- управління продажами та клієнтськими відносинами (CRM) – автоматизація процесів взаємодії з клієнтами, контроль етапів продажів, аналіз конверсії;
- закупівлі, склад і логістика – управління ланцюгами постачань, контроль запасів, автоматизація процесів закупівель;
- виробництво (MRP) – планування виробничих ресурсів, облік матеріалів, контроль якості та собівартості продукції;
- кадровий облік і управління персоналом (HRM) – облік працівників, розрахунок заробітної плати, управління відпустками та відрядженнями;
- бюджетування та аналітика – формування управлінських звітів, аналіз ключових показників ефективності (KPI), побудова аналітичних панелей (дашбордів).

Однією з ключових переваг Odoo ERP є її гнучкість і відкритість. Завдяки відкритому вихідному коду система може бути адаптована до специфіки будь-якого підприємства, незалежно від галузі діяльності. Вона підтримує інтеграцію з численними зовнішніми сервісами, включно з банківськими системами, e-commerce платформами, маркетплейсами, системами електронного документообігу та державними інформаційними ресурсами.

Система має зручний веб-інтерфейс і може функціонувати як у локальному середовищі, так і в хмарній інфраструктурі, що забезпечує мобільність і доступність даних у режимі реального часу. Завдяки адаптивному дизайну користувач може працювати з програмою з будь-якого пристрою – комп'ютера, планшета чи смартфона.

Odoo ERP також відзначається високим рівнем автоматизації – більшість бізнес-процесів виконується без участі користувача завдяки використанню сценаріїв, тригерів і шаблонів дій. Система підтримує аналітику даних на основі BI-інструментів (Business Intelligence), що дозволяє здійснювати стратегічне планування та прогнозування на основі реальних показників діяльності.

Серед основних переваг використання Odoo ERP можна виокремити:

- відкриту архітектуру та можливість повної кастомізації;
- масштабованість і придатність для підприємств будь-якого розміру – від малого бізнесу до корпорацій;
- інтеграцію всіх підрозділів у єдиному інформаційному просторі;
- автоматичне оновлення версій і безперервний розвиток функціоналу завдяки міжнародній спільноті розробників;
- багатомовність і підтримку законодавчих вимог різних країн.

Отже, Odoo ERP є потужною універсальною системою управління підприємством, що поєднує відкритість, модульність і масштабованість. Її впровадження дозволяє підприємствам досягти високого рівня цифрової інтеграції, прозорості бізнес-процесів та ефективності управлінських рішень, що є важливими чинниками сталого розвитку в умовах сучасної конкурентної економіки.

З метою оцінки ефективності сучасних автоматизованих систем, що використовуються для відображення облікових процесів було здійснено порівняльний аналіз чотирьох найбільш поширених програмних продуктів – Облік SaaS, ISpro, BAS: Комплексне управління підприємством та Odoo. Основними критеріями для порівняння виступили архітектура системи, функціональні можливості, гнучкість налаштування, доступність, масштабованість, відповідність законодавству та цільова аудиторія користувачів (табл. 4).

Таблиця 4

**Порівняльна характеристика програмних продуктів, що
використовуються для відображення облікових процесів**

Критерій порівняння	Програмні продукти			
	Облік SaaS	ISpro	BAS: Комплексне управління підприємством	Odoo ERP
1	2	3	4	5
Тип системи / архітектура	Хмарна SaaS-платформа	Клієнт-серверна, можлива хмарна версія	ERP-система, клієнт-серверна або хмарна	ERP-система з відкритим кодом, веб-архітектура
Розробник	Українська компанія	Українська компанія	Українська компанія	Бельгійська компанія
Основне призначення	Автоматизація бухгалтерського та податкового обліку	Комплексна автоматизація управління підприємством	Інтегроване управління ресурсами підприємства	Модульне управління всіма бізнес-процесами
Функціональні можливості	Облік, звітність, зарплата, документообіг	Бухгалтерія, податки, кадри, виробництво, звітність	Фінанси, виробництво, склад, продажі, кадри, аналітика	Фінанси, CRM, HRM, виробництво, e-commerce, BI-аналітика
Масштабованість	Висока для малого та середнього бізнесу	Висока, підходить для середніх і великих підприємств	Дуже висока, корпоративний рівень	Дуже висока, від малого бізнесу до корпорацій
Гнучкість налаштування	Середня	Висока	Висока	Дуже висока
Доступність та розгортання	Вебдоступ, не потребує встановлення	Локальне або хмарне розгортання	Локальне або хмарне розгортання	Повністю веборієнтована, можливість локального або хмарного використання
Оновлення та підтримка	Автоматичні оновлення	Регулярні оновлення	Автоматичні оновлення відповідно до законодавства	Безперервні оновлення спільнотою

Продовж. табл. 4

1	2	3	4	5
Відповідність законодавству України	Повна	Повна	Повна	Потребує локалізації
Інтеграція з іншими системами	Є, обмежена	Є, розширена	Висока (CRM, документообіг, банки)	Дуже висока (відкрите API)
Цільова аудиторія	Малі та середні підприємства	Промислові підприємства, установи	Середній і великий бізнес	Підприємства будь-якого розміру
Переваги	Простота, доступність	Комплексність, локалізація	Потужність, надійність	Гнучкість, відкритість, інтегрованість

Джерело: узагальнено автором на основі [2; 4; 7; 8].

Всі розглянуті системи мають високий рівень автоматизації облікових процесів, проте відрізняються за глибиною функціоналу та цільовим спрямуванням. «Облік SaaS» є оптимальним рішенням для малих і середніх підприємств, які потребують швидкого впровадження. ISpro орієнтована на підприємства, що потребують комплексного управління всіма аспектами діяльності. BAS: Комплексне управління підприємством вирізняється високим рівнем інтеграції та масштабованості, що робить її ефективною для корпоративних структур. Odoo ERP є універсальним міжнародним рішенням з відкритим кодом, яке забезпечує максимальну гнучкість і можливість інтеграції. Отже, вибір конкретної системи залежить від масштабу підприємства, галузевої специфіки та рівня необхідної інтеграції, а всі розглянуті рішення сприяють підвищенню прозорості й ефективності економічних процесів.

Використання таких систем сприяє підвищенню інформаційної відкритості, скороченню термінів підготовки звітності та підвищенню якості управлінських рішень. Завдяки цьому підприємства можуть ефективніше взаємодіяти з державними органами, інвесторами, аудиторами та суспільством, зміцнюючи довіру до власної діяльності.

Автоматизовані системи бухгалтерського обліку є важливим чинником забезпечення прозорості економічних процесів, оскільки вони гарантують достовірність, оперативність і аналітичну цінність фінансової інформації. Їх використання сприяє не лише оптимізації облікової діяльності, але й формуванню нової культури корпоративного управління, орієнтованої на відповідальність, підзвітність і сталий розвиток.

Прозорість, забезпечена автоматизацією, стає не лише інструментом контролю, але й конкурентною перевагою, що підвищує довіру стейкхолдерів і зміцнює економічну стабільність підприємства. У перспективі поєднання автоматизації з технологіями штучного інтелекту та блокчейну забезпечить ще вищий рівень відкритості та достовірності облікових даних, що відповідає глобальним тенденціям сталого розвитку економіки.

Сталий розвиток підприємства ґрунтується на збалансуванні економічних, екологічних і соціальних цілей. Реалізація цієї концепції неможлива без якісної інформаційної бази, яка забезпечує своєчасне відображення фінансових та нефінансових показників діяльності. Автоматизовані системи бухгалтерського обліку (АСБО) відіграють у цьому процесі ключову роль, оскільки забезпечують комплексну підтримку управлінських рішень на основі достовірних даних.

Впровадження автоматизації сприяє створенню інтегрованої інформаційної системи управління, у якій облік, фінанси, планування та аналітика функціонують у єдиному середовищі, що дозволяє підприємствам не лише контролювати фінансові результати, але й оцінювати вплив господарської діяльності на соціальні та екологічні аспекти. Таким чином, автоматизований облік виступає фундаментом побудови системи корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) та звітності зі сталого розвитку.

АСБО також забезпечують довгострокову стійкість підприємств, оскільки знижують ризики помилок, втрат даних і неузгодженості між підрозділами. Підприємства, що використовують сучасні інформаційні технології в обліку, демонструють вищий рівень адаптивності до зовнішніх змін, кращу підготовленість до кризових ситуацій та більш ефективно використання ресурсів.

Автоматизовані системи бухгалтерського обліку сприяють реалізації трьох взаємопов'язаних складових сталого розвитку: економічної, екологічної та соціальної.

Економічна складова полягає у забезпеченні ефективного використання ресурсів, підвищенні продуктивності праці, зменшенні витрат на обробку інформації та підготовку звітності. Автоматизація дає можливість проводити детальний аналіз фінансових результатів, прогнозувати грошові потоки, визначати оптимальні напрями інвестиційної діяльності.

Екологічна складова проявляється у скороченні споживання паперу, електроенергії, матеріальних ресурсів, що традиційно використовуються у процесі ведення обліку. Хмарні сервіси дозволяють зменшити вуглецевий слід, забезпечуючи електронний документообіг і дистанційну роботу облікових працівників. Крім того, автоматизовані системи можуть інтегруватися з модулями екологічного моніторингу для відстеження показників енергоефективності, утилізації відходів тощо.

Соціальна складова реалізується через підвищення рівня зайнятості працівників у сфері ІТ та обліку, підвищення кваліфікації персоналу, створення безпечних і гнучких умов праці. Прозорість і підзвітність фінансової інформації, яку забезпечують автоматизовані системи, сприяють зміцненню довіри між підприємством, працівниками, інвесторами та суспільством.

Таким чином, автоматизація облікових процесів забезпечує гармонізацію інтересів підприємства, держави та суспільства, створюючи основу для довгострокового сталого розвитку.

Сучасна концепція інтегрованої звітності передбачає об'єднання фінансових і нефінансових показників діяльності підприємства для відображення його здатності створювати цінність у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі. Автоматизовані системи бухгалтерського обліку є основним технологічним інструментом, який забезпечує формування такої звітності.

АСБО дозволяють:

- збирати й обробляти інформацію з різних підрозділів у єдиній базі даних;
- відображати у звітності не лише фінансові результати, а й екологічні та соціальні показники;
- формувати аналітичні панелі (dashboards) для моніторингу ключових показників сталого розвитку;
- забезпечувати відповідність звітності міжнародним стандартам.

Використання автоматизованих систем у процесі складання інтегрованої звітності підвищує її достовірність, забезпечує узгодженість показників і зменшує ймовірність помилок. У перспективі це сприяє підвищенню інвестиційної привабливості підприємства, його репутації та конкурентоспроможності на глобальному ринку.

Сучасні автоматизовані системи бухгалтерського обліку виходять далеко за межі традиційних облікових функцій і виконують роль інформаційно-аналітичної платформи управління. На основі даних, зібраних у системі, керівництво може оцінювати фінансову стійкість, рівень ризиків, соціальні ефекти від діяльності та вплив на навколишнє середовище.

Завдяки аналітичним модулям, які включають інструменти прогнозування, моделювання сценаріїв і візуалізації даних, автоматизовані системи сприяють підвищенню обґрунтованості управлінських рішень, що особливо важливо для підприємств, які впроваджують політику сталого розвитку, адже такі рішення мають враховувати не лише короткострокові фінансові результати, але й довгострокові соціально-економічні наслідки.

Використання даних з автоматизованих систем також дозволяє здійснювати моніторинг досягнення цілей сталого розвитку (SDGs) на рівні підприємства. Таким чином, бухгалтерський облік у цифровому середовищі перетворюється на стратегічний інструмент управління сталим розвитком.

Автоматизовані системи бухгалтерського обліку є невід’ємним елементом забезпечення сталого розвитку підприємств та економіки загалом. Вони формують інформаційний фундамент для оцінки ефективності використання ресурсів, підвищення екологічної відповідальності та соціальної орієнтації бізнесу.

Інтеграція принципів сталого розвитку в автоматизовані облікові системи створює новий рівень корпоративного управління, орієнтований на баланс між прибутковістю, соціальною справедливістю та екологічною безпекою. У майбутньому розвиток таких систем буде пов’язаний із впровадженням технологій штучного інтелекту, блокчейну та аналітики великих даних, що дозволить підвищити якість управлінської інформації, посилити прозорість і забезпечити сталий розвиток на національному та глобальному рівнях.

Розвиток автоматизованих систем бухгалтерського обліку (АСБО) в Україні має значний потенціал, проте його реалізація стикається з низкою організаційних, економічних, технічних та правових бар’єрів. Одним із ключових чинників, що стримують процес автоматизації, є нерівномірність цифрової зрілості підприємств. Частина організацій, особливо у сфері малого та середнього бізнесу, використовує застарілі програмні продукти або веде облік частково вручну, що знижує ефективність управлінських процесів.

Основні проблеми впровадження автоматизованих систем обліку зазначено в таблиці 5.

Таблиця 5

Проблеми впровадження автоматизованих систем обліку

№	Проблема	Суть проблеми
1	Висока вартість впровадження сучасних програмних рішень	Витрати на ліцензії, навчання персоналу та технічну підтримку є надто великими, особливо для малих підприємств
2	Низький рівень ІТ-компетентності бухгалтерського персоналу	Недостатня підготовленість користувачів обмежує можливості використання автоматизованих систем лише базовими функціями
3	Фрагментованість нормативно-правового поля	Відсутня єдина державна концепція розвитку автоматизованих систем обліку та стандарти інтеграції з державними інформаційними ресурсами
4	Опір змінам на рівні управлінського персоналу	Керівники часто сприймають автоматизацію лише як технічний процес, ігноруючи її стратегічне значення для підвищення ефективності управління
5	Низький рівень інвестицій у кіберзахист	Недостатня увага до інформаційної безпеки створює ризики витоку або втрати даних і підриває довіру до систем автоматизації

Джерело: узагальнено автором.

В умовах цифрової трансформації економіки питання захисту інформаційних ресурсів бухгалтерських систем набуває стратегічного значення. Автоматизовані системи обліку містять конфіденційні дані про фінансовий стан підприємства, розрахунки з контрагентами, заробітну плату, податкові зобов'язання тощо. Втрата або спотворення цієї інформації може мати суттєві економічні та правові наслідки.

Основні загрози кібербезпеки для АСБО узагальнено в таблиці 6.

Таблиця 6

Основні загрози кібербезпеки для АСБО

№	Загроза кібербезпеці	Суть загрози
1	Несанкціонований доступ до облікових даних	Виникає через слабкі паролі, відсутність двофакторної аутентифікації або недотримання політики доступу
2	Шкідливе програмне забезпечення (віруси, трояни, програми-вимагачі)	Може пошкодити бази даних, заблокувати доступ до інформації або її викрасти
3	Витік даних через людський фактор	Помилки користувачів, недбале поводження з носіями інформації чи фішингові атаки призводять до компрометації систем
4	Недостатній рівень резервного копіювання	Відсутність регулярного бекапу створює ризик безповоротної втрати даних у разі збою або кібератаки

Джерело: узагальнено автором.

У контексті хмарних технологій зростає значення захисту даних під час передавання через мережу, тому провайдери АСБО впроваджують технології шифрування, багаторівневої аутентифікації, розподілу прав доступу, а також системи моніторингу активності користувачів.

Для забезпечення належного рівня безпеки, на наш погляд, необхідно реалізувати комплекс заходів орієнтований на:

- застосування сертифікованих засобів захисту інформації;
- регулярне оновлення програмного забезпечення;
- проведення аудитів безпеки та тестування на проникнення (penetration testing);
- розроблення політики кібербезпеки на рівні підприємства;
- навчання працівників правилам інформаційної безпеки.

Кіберзахист стає невід’ємною складовою прозорості та довіри до фінансової інформації. Високий рівень безпеки сприяє підвищенню репутації підприємства, а також його готовності до міжнародної інтеграції та участі в глобальних цифрових платформах.

Перспективи розвитку автоматизованих систем бухгалтерського обліку безпосередньо пов’язані з упровадженням інноваційних цифрових технологій, насамперед штучного інтелекту (ШІ), машинного навчання, аналітики великих даних (Big Data), хмарних обчислень і блокчейну.

Штучний інтелект поступово змінює парадигму бухгалтерського обліку, перетворюючи його з механічного процесу реєстрації операцій на інтелектуальну систему аналітичного прогнозування. Алгоритми машинного навчання дозволяють автоматично класифікувати господарські операції, виявляти помилки в первинних документах, прогнозувати грошові потоки, оцінювати фінансові ризики та формувати звітність без участі людини.

Інтеграція ШІ у бухгалтерські системи забезпечує:

- зменшення кількості ручних операцій і помилок;
- підвищення швидкості обробки інформації;
- аналітичну підтримку управлінських рішень;
- автоматичне виявлення аномалій і потенційних випадків шахрайства.

Хмарні технології (cloud computing) створюють нові можливості для гнучкої організації облікового процесу. Модель SaaS (Software as a Service) дозволяє користувачам отримувати доступ до облікових програм через інтернет, що мінімізує потребу у власній IT-інфраструктурі та знижує витрати на обслуговування системи. Хмарні рішення забезпечують масштабованість, мобільність та доступність облікових даних у режимі реального часу.

Водночас розвиток хмарних АСБО сприяє формуванню єдиного інформаційного простору між підприємствами, контрагентами, банками, аудиторам та державними органами, що посилює прозорість економічних процесів. Використання технологій блокчейну може гарантувати незмінність облікових записів і забезпечити новий рівень довіри до фінансової звітності.

У найближчі роки очікується активне поширення інтелектуальних систем бухгалтерії (smart accounting systems), які об’єднуватимуть автоматизовані модулі обліку, аналітики, аудиту та прогнозування у межах єдиної екосистеми управління підприємством.

Подальший розвиток автоматизованих систем бухгалтерського обліку повинен бути спрямований на зміцнення їх ролі у формуванні прозорості, підзвітності та сталорозвиненої економіки (таблиця 7).

**Пріоритетні напрями удосконалення
автоматизованих систем бухгалтерського обліку**

№	Напрямок розвитку	Характеристика
1	Інтеграція принципів сталого розвитку	Впровадження екологічних і соціальних показників, формування нефінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів
2	Розширення аналітичних можливостей	Використання інструментів бізнес-аналітики (BI) та штучного інтелекту для прогнозування, оцінки ефективності рішень і досягнення цілей сталого розвитку
3	Поглиблення інтеграції з державними електронними сервісами	Автоматичний обмін даними з податковими, статистичними та фінансовими реєстрами для зменшення адміністративного навантаження на бізнес
4	Створення національних стандартів інформаційної сумісності	Уніфікація форматів облікових даних для забезпечення прозорості та сумісності між різними галузями економіки
5	Розвиток кіберзахисної інфраструктури	Підвищення рівня безпеки облікових даних і довіри до цифрових фінансових систем
6	Підготовка кадрів нового покоління	Формування професій бухгалтерів-аналітиків і фінансових менеджерів з IT-компетенціями, знаннями у сфері кібербезпеки та управління даними

Джерело: узагальнено автором.

Подальший розвиток автоматизованих систем бухгалтерського обліку має бути комплексним і спрямованим на поєднання технологічних інновацій із принципами сталого розвитку. Важливими умовами ефективності є інтеграція з державними сервісами, забезпечення інформаційної безпеки та підготовка фахівців, здатних працювати в цифровому середовищі.

Отже, удосконалення автоматизованих систем бухгалтерського обліку має відбуватися не лише в технічному, але й у концептуальному вимірі. Вони повинні стати інструментом реалізації принципів сталого розвитку, сприяти підвищенню прозорості бізнес-процесів, формуванню довіри між суб'єктами господарювання та державою, а також забезпечувати ефективне управління ресурсами на основі достовірної інформації.

Автоматизовані системи бухгалтерського обліку сьогодні є не просто технічним інструментом обліку, а стратегічним чинником прозорості, підзвітності та сталого розвитку. Подальший їхній прогрес пов'язаний із впровадженням інтелектуальних технологій, посиленням інформаційної безпеки та розвитком нормативного середовища, яке забезпечить цифрову трансформацію фінансово-економічних процесів в Україні.

Проведене дослідження дозволило комплексно розкрити сутність, роль і напрями розвитку автоматизованих систем бухгалтерського обліку (АСБО) у забезпеченні прозорості фінансово-економічної інформації та сталого розвитку підприємств. У роботі обґрунтовано, що автоматизація облікових процесів є ключовим чинником підвищення ефективності управління, достовірності фінансової звітності та

конкурентоспроможності суб'єктів господарювання в умовах цифрової трансформації економіки. Розглянуто теоретико-методологічні засади функціонування автоматизованих систем бухгалтерського обліку, визначено їх структуру, функції, основні компоненти та місце у сучасній системі управління підприємством.

Встановлено, що автоматизовані системи обліку є важливим інструментом забезпечення прозорості економічних процесів, оскільки дозволяють зменшити ризики викривлення фінансової інформації, забезпечити її відкритість для зацікавлених сторін і підвищити довіру до бізнесу з боку інвесторів, держави та суспільства. Цифрові технології – зокрема аналітика даних, блокчейн, хмарні сервіси – сприяють формуванню достовірної, своєчасної та інтегрованої звітності.

Доведено, що автоматизовані системи обліку відіграють вагомую роль у реалізації стратегії сталого розвитку підприємства. Вони забезпечують інформаційну підтримку економічних, екологічних і соціальних аспектів діяльності, сприяють формуванню інтегрованої звітності та дозволяють більш обґрунтовано оцінювати результати діяльності підприємства з урахуванням принципів сталості.

Водночас виявлено низку проблем, що стримують подальший розвиток автоматизованих систем обліку в Україні: висока вартість упровадження сучасних ІТ-рішень, недостатня цифрова компетентність персоналу, фрагментарність нормативного регулювання, кіберризик та низький рівень інвестицій у захист даних. Подолання цих бар'єрів вимагає державної підтримки цифровізації бізнесу, розвитку освітніх програм та вдосконалення законодавства у сфері електронного обліку та кібербезпеки.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що автоматизація бухгалтерського обліку є не лише технічним етапом еволюції облікових систем, а й стратегічним напрямом розвитку фінансового менеджменту, орієнтованим на підвищення прозорості, підзвітності й ефективності економічних процесів.

Подальші дослідження у сфері автоматизації бухгалтерського обліку доцільно зосередити на таких аспектах, як:

- розроблення методології оцінки ефективності впровадження автоматизованих систем з урахуванням не лише економічних, а й соціальних та екологічних ефектів;
- дослідження впливу штучного інтелекту та аналітики великих даних на трансформацію професії бухгалтера й розвиток фінансової аналітики;
- формування стандартів інтегрованої звітності у цифровому форматі, які б забезпечували прозорість і порівнянність даних на національному та міжнародному рівнях;
- аналіз ризиків та механізмів кіберзахисту в умовах масового використання хмарних технологій у фінансово-обліковій сфері;
- дослідження можливостей синергії між АСБО та системами управління сталим розвитком (ESG-аналітикою).

Поглиблення наукових досліджень у цих напрямках сприятиме розробленню нових підходів до цифровізації бухгалтерського обліку, підвищенню рівня прозорості та ефективності фінансового управління, а також інтеграції українських підприємств у світовий цифровий простір.

Список використаних джерел

1. Артюх О. В., Колосов А. С. Вплив цифровізації на бухгалтерський облік: виклики та перспективи. *Науковий вісник Одеського національного аграрного університету*. 2023. № 11-12. С. 44-50. <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2023-11-12-312-313-44-50>.
2. Введення в Облік SaaS. *Облік SaaS*. URL: https://oblik.ua/uk/documentation/vvedenie_v_oblik_saas (дата звернення: 01.10.2025).
3. Долбнєва Д. В. Необхідність та передумови впровадження автоматизованих інформаційних систем ведення обліку на вітчизняних підприємствах. *Сталий розвиток економіки*. 2015. № 26. С. 185-192. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/501/481> (дата звернення: 01.10.2025).
4. Загальна характеристика комплексу. *ISpro*. URL: https://doc.ispro.ua/ru/init/zagalna_har_kompleksu.html (дата звернення: 01.10.2025).
5. Лега О. В., Прийдак Т. Б., Яловега Л. В., Мокієнко Т. В., Ліпський Р. В. Інноваційний підхід до автоматизації обліку: аналіз програмних рішень для бізнесу. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2025. № 16. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15024092>.
6. Сороколіт М. Автоматизація обліку в умовах цифровізації економіки: загальнотеоретичні підходи й окремі практичні питання. *Галицький економічний вісник*. 2024. № 4(89). С. 55-62. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.02.
7. BAS: Комплексне управління підприємством. URL: <https://www.bas-soft.eu/soft/bas-mass/bas-integrated-enterprise-management> (дата звернення: 01.10.2025).
8. Odoo. Комплексне рішення для всіх бізнес-процесів. URL: <https://surl.li/ewhdun> (дата звернення: 01.10.2025).

2.4. | Діджиталізація процесів в аудиті

Овчарик Р. Ю.,

канд. екон. наук, доцент,

доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту,

Державний торговельно-економічний університет, м. Київ

<https://orcid.org/0000-0001-6536-9712>

Копотієнко Т. Ю.,

канд. екон. наук, доцент,

доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту,

Державний торговельно-економічний університет, м. Київ

<https://orcid.org/0000-0001-6107-9937>

Аудит відіграє ключову роль у зміцненні довіри до фінансової звітності підприємств, одночасно сприяючи стабільності бізнес-середовища через формування надійної основи для прийняття управлінських рішень. На сьогодні важливим постає питання діджиталізації (оцифрування) даних аудиторських перевірок. Досліджуючи питання діджиталізації, хочемо наголосити, діджиталізація аудиту –

Наукове видання

Цифрова трансформація та інноваційний розвиток соціально-економічних систем: виклики та стратегії

Колективна монографія

Надруковано у ПП «Астроя»
Свідоцтво про державну реєстрацію
серія ДК № 5599 від 19.09.2017 р.
36014, м. Полтава, вул. Шведська, 20-Б, кв. 4
Підписано до друку 23.12.2025 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Умовн. друк. арк. 31,3.
Наклад 300 пр.

Видавництво ПП «Астроя»
36014, м. Полтава, вул. Шведська, 20, кв. 4
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 5599 від 19.09.2017 р.

Друк ПП «Астроя»
36014, м. Полтава, вул. Шведська, 20, кв. 4
Дата державної реєстрації та номер запису в ЄДР
14.12.1999 р. № 1 588 120 0000 010089